

[Socialministeren]

Der er ingen ændring i ungdomsydelsen i dette lovforslag sammenlignet med den eksisterende ungdomsydelse. Med hensyn til uddybende svar vil jeg henvise til Socialudvalget, da det er ved at udvikle sig til en mere juridisk diskussion om menneskerettigheder. Men der er ingen ændring i forhold til den eksisterende ungdomsydelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 316:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Supplerende tilskud til forældre på orlov til børnepasning).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Jan Petersen (S):**

Socialdemokratiet kan støtte socialministerens lovforslag. Vi betragter det som et godt og nødvendigt supplement til orlovsreformen, et supplement, som gør det muligt for kommunerne for egen regning – det er også nævnt tydeligt i forslaget – at supplere orlovsydelsen og give mulighed for, at indkomster over 137.000 kr. kan få en 80 pct.-refusion i forhold til deres tidligere løn. Vi når altså op på, at mennesker med en indkomst på 180.000 kr. kan få 80 pct. af indkomsten. Det tror vi kan medvirke til, at flere vil anvende forældreorloven, og dermed opfylder vi det familiepolitiske behov bedre, end hvis det var den rene orlovsreform for forældreorloven, vi stod med.

Jeg skal understrege, at vi også ser det som et led i at få nedbragt ventelisterne til dagtilbud, idet vi hermed kan skabe mere rotation i dagtilbudsordningerne, i og med at flere går på forældreorlov.

Jeg skal på vores vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Pia Christmas-Møller (KF):

Her er tale om et højest besynderligt forslag. Det minder – undskyld mig – mest af alt om et gadekryds imellem Kristeligt Folkeparti og Socialdemokratiets politiske synspunkter. Her er tale om, at man vil give kommunalbestyrelsen mulighed for at give forældre, der i forvejen er begunstiget med en orlovsydelse til børnepasning, yderligere støtte helt op til 35.000 kr. årligt, hvis de har børn under 3 år.

Vi ser samtidig, at Kristeligt Folkeparti har afvist vores frit valg-forslag, som gav kommunerne mulighed for at give forældre med børn et kontant tilskud som alternativ til en offentlig daginstitutionsplads. Kristeligt Folkeparti var nødt til at stemme imod vores forslag, efter at de indgik i regeringen, og dette er det pauvre resultat, de har fået til gengæld. For hvad handler det her om? Det handler om at begunstige en lille gruppe, som i forvejen er begunstiget med en ydelse svarende til 80 pct. af dagpengesatsen. Det er en betingelse, at man er medlem af en a-kasse, og at man er dagpengeberettiget. Det er en lille gruppe, som bliver begunstiget, uden at andre får nogen som helst muligheder.

Den anden del af forslaget – den socialdemokratiske del, sådan som jeg ser det – er et forsøg på at udhule vores forlig om orlovsordningerne. Det er ikke nogen hemmelighed, at Socialdemokraterne gerne havde set, at orlovsydelsen skulle udgøre den højeste dagpengesats. Det kom de ikke igennem med. Det var en indrømmelse til os, at det skulle være 80 pct.-satsen, der skulle gælde, men så forsøger man via dette besynderlige forslag at udhule vores aktiveringsforlig ved at give mulighed for, at kommunerne kan kompensere op til højeste dagpengesats.

Det er den mest besynderlige konstruktion, man længe har set her i Folketinget. Jeg synes, det er ærgerligt, at man ikke har kunnet holde skæg for sig og snot for sig. Jeg synes, det er ærgerligt, at en god sag skal misbruges på den-

[Pia Christmas-Møller]

ne måde, og vi kan i hvert fald ikke fra konservativ side medvirke til alene at forgylde en gruppe, som i forvejen har fået nogle gode – og berettiget gode – forhold.

Vi synes, det er synd for de forældre, som tilfældigvis ikke er placeret på arbejdsmarkedet, som tilfældigvis ikke er medlem af en a-kasse, og som tilfældigvis ikke er dagpengeberettigede, at de overhovedet ikke får en chance for at få et kontant tilskud til at passe deres børn selv. Det er dybt urimeligt, og vi vil afvise den måde, man har konstrueret forslaget på.

Men vi vil ikke undlade at benytte denne lejlighed til at appellere til regeringen om at genoverveje de ideer, vi havde i vores frit valg-forslag, for det var også et forslag, der byggede på frivillighed. Det mest tiltalende ved dette forslag er, at kommunerne får en mulighed for at tilbyde et tilskud til nogle borgere. Den mulighed vil vi gerne give alle kommuner, og alle kommuner skal så have mulighed for at give alle forældrepar et tilskud.

Vi kan ikke være med til denne forskelsbehandling, og vi vil appellere til regeringspartierne om at genoverveje situationen og genoverveje det gode KV-forslag, som lagde op til større frivillighed i forbindelse med valg af pasning af egne børn. Vi kan ikke se, at der er nogen som helst grund til at begive sig ud i dette makværk, og vi synes ærlig talt, det er pauvert, at Kristeligt Folkeparti har solgt sig på dette område.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Lovforslaget blev fra fru Pia Christmas-Møllers side kaldt både et gadekryds og et makværk. Jeg ved ikke, om der er hundeejere i salen eller ude i befolkningen, som er glade for deres gadekryds.

Jeg skal stille fru Pia Christmas-Møller et spørgsmål, men forinden vil jeg godt sige, at man kan diskutere, om det er nødvendigt i et indlæg at angribe et regeringsparti, som ikke har mulighed for at være til stede i salen i øjeblikket. Men lad det være.

Jeg vil godt bede fru Pia Christmas-Møller svare mig på, om det er at udhule et forlig om orlovsordninger, der udløber den 31. december 1993, at lade dette forslag afløse det. Mig bekendt er forliget udløbet på det tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Jan Petersen må have mig undskyldt, men det er ikke min fejl, at Kristeligt Folkeparti ikke har mulighed for at give møde i dag. Det har jeg ikke klandret dem for, men det kan ikke forhindre mig i at give mine synspunkter til kende.

Med hensyn til spørgsmålet om forligsbindinger er det formelt fuldstændig korrekt, at vores aftale udløber den 31. december i indværende år, men ingen af forligspartierne har været uenige om, at der var tale om en forsøgsordning, som formentlig skulle bæres videre af en permanent ordning, og jeg går ud fra, at også Socialdemokratiet stadig væk er interesseret i at forhandle med Det Konservative Folkeparti. Vi synes ærlig talt, det er lidt ærgerligt, at man ved sådan et lille løst, fuldstændig skandaløst forslag prøver at fastlægge nogle hjørner af det store aktiveringsforlig helt uden for sammenhængen, og det er det, man gør. Man tager en genvej, tror man, til at udhule 80 pct.-satsen for denne forældregruppe og give dem 100 pct.s dagpengedækning. Det er det, dette her handler om.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg skal ikke gå yderligere ind i en debat, som jeg i øvrigt selv tog op, omkring det fair i at angribe et parti, som kan have gode grunde til ikke at være til stede i salen, men lad det være.

Jeg skal bekræfte, at vi stadig væk er interesseret i at forhandle med alle partier i Folketinget om orlovsreformens gennemførelse, og jeg ser dette forslag som et led i orlovsreformen, sådan at vi kan få øget anvendelse på forældreorlovssiden.

Der er andre steder i orlovsreformen, hvor der også er mulighed for at afvige fra 80 pct.-satsen. Jeg skal bare henvise til, at såfremt man anvender AMU-kurser som uddannelsesaktivitet i forbindelse med uddannelsesorlov, vil AMU-godtgørelsen være gældende. Her finder vi så – kald det gadekryds eller makværk, eller hvad man vil – en kommunal mulighed for at lave en refusion, der når en lille smule højere op i indkomstskalaen. Jeg synes, det er ganske fornuftigt – specielt når det kan

[Jan Petersen]

sigte på, at flere får mulighed for at anvende det, fordi den økonomiske barriere for deres vedkommende er lavere.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Kan hr. Jan Petersen ikke svare mig på, hvorfor det kun skal være den i forvejen begunstigede forældrereds, som skal have mulighed for at få et kontant tilskud? Hvorfor skal man ikke give alle forældre den mulighed?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det kan man da godt diskutere, men så skal det ikke være en diskussion i sammenhæng med orlovsreformen. Dette her er foreslået i forhold til orlovsreformen og skal derfor for mig at se også debatteres i den sammenhæng. Det er muligt, at der kan være grundlag for engang at drøfte forslag, som V og K ikke har kunnet få fremmet lige præcis i denne situation. Det, vi har sat på dagsordenen, fordi vi tror, det er det, der primært er brug for, er at gennemføre en orlovsreform, der giver mange mennesker adgang til at være fri fra arbejdsmarkedet og tage hånd om børnene i en periode.

Eva Kjer Hansen (V):

Det er i og for sig positivt, at regeringen vil være med til at åbne for tilskud til forældre, der selv ønsker at passe deres børn, men desværre er ydelsen i dette lovforslag begrænset til at omfatte forældre, der samtidig modtager orlovsydelse, dvs. den del, der er dagpengeberettigede, og som dermed har mulighed for at komme på orlov.

Det understreges endda i lovforslaget, at det ikke indebærer en generel adgang for kommunerne til at yde tilskud til børn på venteliste eller til forældre, hvis børn ikke benytter offentligt dagtilbud. Det betyder, at regeringen kun vil give tilskud til dem, der i forvejen får et stort tilskud, nemlig på 80 pct. af dagpengene, for at passe deres børn. Jeg har meget svært ved at forstå, hvorfor de, der allerede får et tilskud, nu skal have endnu mere, frem for at flere kunne få lov til at vælge med hensyn til børnepasningsordningerne.

Efter Venstres opfattelse er det yderst beklageligt, at vi ikke kan blive enige om at indføre en generel mulighed for kommunerne til at give tilskud til børnepasning, når blot betingelsen er, at barnet ikke må optage en plads i den offentlige pasningsordning. På den måde vil vi nemlig kunne give forældrene en mere reel valgmulighed mellem forskellige former for børnepasning og dermed ganske givet imødekomme mange familiers ønske om at kunne indrette deres pasningsordning, som de nu engang finder bedst.

Det er særlig interessant, at Kommunernes Landsforening i en nylig offentliggjort rapport netop understreger, at der er brug for urådionelle løsninger, og at der er brug for større fleksibilitet, når det drejer sig om børnepasningen. F.eks. peger Kommunernes Landsforening i sin rapport på helt andre initiativer, der er nødvendige, hvis vi skal gøre en indsats på dette område. De peger på, at der bør gives tilskud til forældre med børn på venteliste til dækning af udgifter i private pasningsordninger, og de peger f.eks. på, at der er behov for hjælp og vejledning til etablering af alternative og private pasningsordninger.

Jeg undrer mig derfor meget over, at regeringen ikke vil lade sig inspirere af kommunerne og give tilskud til alle, der vælger at lade deres børn passe på en anden måde end i de offentlige dagtilbud. Hvis det var et tilskud, som alle familier kunne få, ville det være et godt lovfor-slag.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

I Socialistisk Folkeparti er vi optaget af rotation. I Socialistisk Folkeparti er vi optaget af, at orlovsordningerne bliver en succes, og det kan vel ikke komme som nogen overraskelse for Folketinget, at vi derfor ser det som en nødvendighed, at dækningsprocenten bliver højest mulig. Vi så meget gerne, som det heller ikke er ukendt for Folketingets partier, en dækning på 100 pct.

Hvis vi ser det som det virkelige formål, at forældre og børn skal have større mulighed for at være sammen og – kan jeg så sige lidt spidst – ikke blot at få nogle børn væk fra daginstitutionerne, er der en ting, som er vigtig for os at få på plads, inden vi kan give vores tilsagn til dette lovforslag, og det er, om der gives pladsgaranti til børnene. Det fremgår af lovforsla-

[Hanne Thanning Jacobsen]

get, at ministeren ønsker at drøfte dette med kommunerne, og derfor vil jeg gerne spørge, om den drøftelse er gået i gang, og om den i givet fald har ført til et resultat.

Når jeg læser forslaget, kan jeg også godt spørge mig selv, om der overhovedet findes halvdagspladser i vore dages institutioner. Det er som nævnt af tidligere ordførere sådan, at det barn under 3 år, som man tager orlov for at passe, ikke må benytte offentligt dagtilbud, mens børn over 3 år højst må have en halvtidsplads. Jeg vil gerne spørge socialministeren, om de pladser findes.

Jeg kan også godt være beklemt ved tanken om, om enlige kvinder overhovedet kan bruge denne orlov, og det er igen set på baggrund af dækningen. Jeg vil gerne bede ministeren om at forholde sig til, om orlovperioden tæller med for mennesker, som har en anciennitet i deres stilling. Det ville jeg synes var væsentligt.

Jeg vil også godt bede ministeren svare på, om det er muligt at holde sin uddannelse ved lige eller tage kurser, mens man er på denne orlov. Det synes jeg også er vigtigt for vores endelige holdning til dette forslag.

Vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet i håb om, at disse spørgsmål bliver afklaret på en for os tilfredsstillende måde.

Tom Behnke (FP):

Som det er Tinget bekendt fra tidligere debatter om dette politiske område, er Fremskridtspartiet imod en sådan orlovsordning, og når vi er imod en sådan orlovsordning, er det klart, at vi heller ikke vil være med til at udvide ordningen.

Fremskridtspartiet har det grundlæggende synspunkt, at vi selvfølgelig skal hjælpe personer, der har brug for hjælp. Det, vi skal gøre, er at give socialhjælp til de mennesker, som virkelig er i nød, og som har brug for det. Det, man er begyndt på i Tinget her, og som dette forslag kører videre med, er at bruge Folketinget som en omfordelingsmaskine til at fordele pengene i befolkningen – kræve nogle ind og give dem tilbage til de samme mennesker, efter at man har brugt 25-30 pct. i administrationsbidrag. Det er der ingen der får det bedre af. Tværtimod får alle i det danske samfund det betydelig dårligere af, at man laver en sådan ordning, og det kan vi selvfølgelig ikke være med til.

Man kan sige, at der i dette mørke, som vi bevæger os ud i, er det ene lyspunkt, at det er noget, som kommunalbestyrelsen *kan* gøre, og så kan vi håbe på, at man ude i kommunerne har lidt større forståelse og lidt større respekt for skatteydernes penge. Grunden til, at folk har behov for alle disse tilskud, er, at når man først har betalt sin skat, er der så få penge tilbage af éns løn, at man ikke kan leve af det. Det er ikke retfærdigt, det er ikke rimeligt, og det er en helt forkert vej, Folketinget kører.

Derfor stemmer vi naturligvis imod dette lovforslag.

Dorit Myltoft (RV):

Til indledning vil jeg sige, at Det Radikale Venstre støtter det foreliggende lovforslag om, at kommunerne kan yde et supplerende tilskud til forældre, som holder orlov til børnepasning. Jeg skal dog ikke undlade at sige, at jeg har visse betænkeligheder ved konsekvenserne på længere sigt af at indføre forældreorlov i det hele taget.

Det er en realitet, at børnefamilierne i dag er meget pressede i hverdagen. Det er en realitet, at mange unge under uddannelse eller i job er begejstret for forældreorlovsmuligheden. Begejstringen er knap så udtalt hos dem, der på grund af arbejdsløshed er på en slags tvungen forældreorlov, selv om det er på fuld dagpengeydelse. Det er også en realitet, at kommunerne har svært ved at leve op til pasningsgarantien, og det er en realitet, at risikoen for infektionssygdomme er større blandt vuggestuebørn end hos småbørn hjemme.

Alt dette gør, at jeg ser åbent på dette initiativ til, at flere kan holde orlov til børnepasning, hvis det betyder, at børnefamilierne bedre kan få familieliv og arbejdsliv til at hænge sammen, og uden at kvinderne stilles ringere i deres tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er på dette punkt, jeg har mine betænkeligheder, men jeg tror meget på orlovsordningerne som en måde at få rotation på.

Jeg havde egentlig gerne set, at forældreorloven var en familieorlov. Det er nemlig sådan, at den nuværende bedsteforældregeneration, som jeg selv tilhører, er historiens første bedsteførelde, der ikke tager væsentlig del i børnebørnenes pasning. Nu kan vi som bedsteførelde i det mindste lovgivningsmæssigt forsøge at give gode rammer for børnefamilierne.

[Dorlt Myltoft]

Det Radikale Venstre støtter som sagt lovforslaget.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for de partier, der har været positive over for lovforslaget. Der har været nogle spørgsmål fra fru Hanne Thanning Jacobsen, og nogle af spørgsmålene kan kun besvares ud fra forslaget til en aktiv arbejdsmarkedspolitik, som ligger i Arbejdsministeriet, så dem vil jeg ikke gå nærmere ind på her, men dem kan vi måske vende tilbage til under udvalgsarbejdet.

Med hensyn til at få en garanti for at kunne vende tilbage til en daginstitutionsplads er det noget, vi forhandler med kommunerne i øjeblikket, men så vidt jeg er orienteret, findes der i alle kommuner deltidsplasser i en eller flere institutioner; det er dog noget, vi kunne se nærmere på under udvalgsarbejdet og måske undersøge, om det var muligt at få en samlet opgørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 317:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af hjemmel til at udbetale kontanthjælp til personer, der udfører frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jan Petersen (S):

Da Socialdemokratiets ordfører, hr. Bjarne Laustsen, ikke kan være til stede, skal jeg på partiets vegne fremføre de synspunkter, vi har om lovforslag nr. L 317.

Det er et led i aktiveringsaftalen og en udmøntning af et forsøgsprojekt, der udløber ved udgangen af året. Forslaget skaber i et vist omfang en ligestilling med de regler, der er gældende på Arbejdsministeriets område.

Vi får hermed skabt hjemmel til en udvidelse af bemyndigelsen til at udbetale kontanthjælp til personer, som udfører frivilligt og ulønnet arbejde i udlandet, således at socialministeren fremover kan fastsætte regler om hjælp til sådanne personer. Arbejdet skal have en samfundsmæssig betydning, og det skal udføres for de humanitære kirkelige organisationer, som er godkendt efter ligningslovens § 12, stk. 3, eller som socialministeren godkender som ligestillede.

Kontanthjælpen vil maksimalt kunne udgøre 80 pct. af dagpengemaksimum efter skat, og beløbet vil kunne udbetales for en periode af op til 52 uger. De økonomiske konsekvenser er selvfølgelig meget usikre, men skønnet er, at det bliver 2 mio. kr. i 1993 og 0,8 mio. kr. i 1994 for dem, der arbejder udenlands ud over årsskiftet; udgifterne skal deles ligeligt mellem staten og kommunerne.

Vi vil anbefale forslaget og håbe, at der er nogle, der vil anvende det. Vi håber også, at vi får nogle forsøgsresultater, så vi forhåbentlig i en god dialog med de partier, der i øvrigt indgår i forliget, kan tage hånd om, hvordan reglerne skal være i fremtiden.

Pia Christmas-Møller (KF):

Der er tale om forligsstof, og vi støtter lovforslaget. Vi håber også, at vi kan indhente nogle positive erfaringer, og vi vil anbefale et hurtigt og effektivt udvalgsarbejde.

Vi synes faktisk, det er lidt ærgerligt, at ministeriet ikke lidt hurtigere har kunnet præstere dette lovforslag. Det er trods alt temmelig længe siden, at vi indgik forliget, men der har jo bl.a. været en EF-kampagne i mellemtiden. Vi håber alligevel, at vi kan høste nogle erfaringer.

Eva Kjer Hansen (V):

Lovforslaget er et led i aktiveringsaftalen, og Venstre støtter det.